

OBRRTNIK

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“ (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1.50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto I.

Ljubljana, dne 24. junija 1932.

Štev. 7.

Vprašanje
zbornice
še ni končno
urejeno!

Ker še ni odločilno objavljena uredba o sistemu gospodarskih zbornic in vsled časopisnih poročil, da je s to objavo samo zaenkrat urejeno vprašanje zbornic, zato ostane to vprašanje še vedno odprto.

Uredba predpisuje, da ostane zbornica v Ljubljani skupna. V zvezi s tem pa predvsem oni krogi, ki imajo najmanj za odločati v tem vprašanju govore, da je isto vzbudilo dosti nepotrebnega prahu tudi med nami. Toda če bi obrtništvo odločalo svobodno in po zakonskih osnovah, ter če bi oblast preprečila vmešavanje nezainteresiranih krogov v to vprašanje, bi prahu ne bilo. Tudi uredba o zbornicah bi ne izgledala tako, kot sicer začasno izgleda. Prav to pa ni bilo prav nič upoštevano v vprašanju zbornic, ker so o tem odločevali drugi, ne obrtniki. Greh zato in odgovornost nosijo pač drugi, nikakor pa ne obrtniki, češ, zbornica ostane skupna; delajte zato v pozitivnem smislu vsi faktorji, ki ste se zavzemali za izločitev obrtne panoge iz skupne zbornice v prid skupnosti gospodarstva. Odločitev je padla po njihovi želji, zato pravijo, dela je dovolj za vsakogar, ki zna zidati ne pa samo podirati. Nam je znano, da rabijo nas za delo, kajti prav delo preteklosti je nam v dokaz, da smo zmogni pozitivnega dela bilo v kateremkoli slučaju, smeri ali smislu. Razume pa se, da delamo v prvi vrsti v smislu osamosvojitve obrtništva, kar bo le v njegovo korist in kakor nam velevali čut odgovornosti za bodočnost. Da smo tudi mi, in v velikem številu, pozitivni delavci, to krogi in režim, ki danes vlada na zbornici za T. O. I. v Ljubljani dobro ve. Nikakor pa nismo razdiralci nečesa, kar bi bilo v škodo in propast obrtništva, temveč mi hočemo te izrebiti. Smo sigurno najmanj toliko vredni zidarji in delavci pri zgradbi boljše in solidnejše obrtniške samostojnosti in obrtne politike, kakor oni, ki nas predstavljajo za nezmožne.

Prav zato, ker vedo gospodje iz zbornice, da preko nas ne morejo, skušajo sedaj, kar se posebno v zadnjem času opaža, oni razdirati v naših obrtniških organizacijah in pometati z vodilnih mest v istih vsakogar, ki jih slepo ne sluša. Nikdar se nismo vmešavali v druge zadeve, če pa se vmešavajo gospodje v naše zadeve, ki jim niso niti mar ali pa, ki jim smejo biti samo toliko, v kolikor so naši uslužbeni ali nekaki predstavniki, moramo najodločneje zavrniti tako početje, ter ga po pravici imeniti izsiljevanje in teror.

V takih razmerah nikdar in nikakor ne bo mogoče delati, akoravno nas vabijo. Mi bomo in moramo vztrajati na branju pravih obrtniških interesov čeprav gospodje hujskajo obrtnike — člane poedinih zadrug, proti svojim načelnikom. Takih slučajev beležimo že dosti. Dokler ni stopilo vprašanje zbornic v ospredje, ni bilo zastopnikov iz zbornice nikdar toliko na vsakem združenem občnem zboru kot sedaj. Nikoli ni bilo treba obljubovati obrtniku vse in marsikaj, kar se danes obljubljuje. Pač dokaz, da imajo zbornice ali gotovi ljudje interes na skupni gospodarski instituciji v Ljubljani.

Drugo vprašanje za pozitivno delo je pa tudi imenovanje v obrtniško zbornico in okrožne odbore. Imenovani so v ta zastopstva, kot vodilni ljudje samo pristaši skupnih zbornic, čeprav vedo gospodje, ki so si prilastili to izvesti, da ni tako prav. Toda bolje tako kakor pa imeti sposobne obrtniške organizatorje in njega odločne zagovornike na takih mestih. Če želite pozitivnega dela, ga na ta način gotovo ne boste dosegli. Hvala Bogu, da živimo v takem času, ki bo sigurno rodil uspeh ob sodelovanju vseh pravih svobodno mislečih obrtnikov, idejno in moralno združenih z brati obrtniki Srbi in Hrvati.

Kalvarija
obrtiške
pravice.

Obrtniki v dravski banovini se čutimo sramotno zapostavljene, ker se ne upošteva obrtniških zahtev, še manj pa, da bi se od merodajnih, zato z obrtniškim denarjem plačanih uradnikov obrtnike koristno poučilo in nasvetovalo, naj se odločijo za samoodločevanje in obrtniške zbornice. Tudi se je obrtnike in prave zastopnike skoraj vedno izključilo pri soodločanju. Kadar so hoteli ti pravi zastopniki obrtnikov pojasniti pravilno obrtnikovo željo in stališče, se jim je to nezakonito od vplivnih osebnosti onemogočilo, tako, da ni prišla prava obrtnikova želja skoraj nikoli do svojega izraza, še manj pa, da bi se upoštevala. V sedajšnji zbornici so bili imenovani samo taki, katerih pretežno večino obrtništvo ne priznava, ne upošteva in ne mara.

Tako postopanje in take sklepe, kot nam jih servirajo vsiljeni obrtniški zastopniki v dravski banovini, čutimo mi kot pluvanje na obrtniško voljo, zato kličemo v pomoč vseh 200.000 jugoslovanskih obrtnikov, naše tovariše iz Srbije in Hrvaške, naj nam pomagajo uveljaviti našo potlačeno pravico.

Odobravamo, da se je dalo mesta tudi zastopnikom trgovine in industrije pri obrtnih posvetovanjih v ljub. zbornici, ali mi odločno protestiramo proti sedanjemu stanju v „TOI“, ker v tem položaju ni niti malo možnosti, da bi se obrtnikova želja dala tam uveljaviti, kjer ne bi bila pogodu trgovskim ali industrijskim dobrinam. In ker je dana vsa možnost, da se želja obrtnikov odločilno ne upošteva, obrtniki nimajo pri tej zbornici nikoli pričakovati svojih pravic. Tam pa, kjer ni možnosti uveljaviti obrtniku njegovih stanovskih želj, ne smatra to za oni urad, na katerega bi se obrtnik smel zanesti in mu zaupati.

Bili smo vedno mnenja, da imamo zaslombo pri oni stranki, za katero smo šli vedno odločno, razkriti in s propagando v boj, toda na žalost že spoznavamo, kakaj so nas vodje te stranke izrabljali. Mi z delom sedanjnjega obrtniškega zastopstva v zbornici nismo zadovoljni in v tej stvari so nam ti naši izvoljeni vodje skoraj več škodovali, kakor koristili. Vsled takega samovoljnega zastopanja obrtnikov, ste prikazali vse obrtnike dravske banovine, srbskim in hrvaškim stanovskim tovarišem kot nezmožne in v smešni luči. radi česar se moramo najodločneje braniti pred vami in vašimi eksperimenti.

Cilj obrtnika je doseči sebi in svojem zopet oni ugled in vpliv v javnem življenju, kakor so ga že imeli obrtniki v nekdanjih cehovskih časih. Nazaj si moramo priboriti odvzeto samoodločanje in stanu primerno človeško življenje. Sedaj je še čas, da povedo voditelji te naše stranke, koliko je bilo v njih besedah resnice in odkritosti, ko so nas vabili na volišče, ako žele, da jih bomo še katerikrat volili. Te svoje besede naj sedaj izpreme v fakto, sicer bodo obrtniki upravičeno mnenja, da so jim naselili na njihova lažnjiva vabila. Znajite, da so obrtniki vaših fraz siti do grla, zato pokažite, česa ste zmogni napraviti v korist obrtniškega stanu.

Taki voditelji pa, ki preskrbi taka izboljšanja, katera mora obrtnik pod pretvezami raznih socialnih ustanov, davčnih doklad in drugih denarnih dajatev drago plačevati, tak voditelj nam je pa lahko vsak kdorsigabodi. Obrtniki in vsi državljani hočemo, da se nam povečajo dohodki, ne pa izdatki. Kot voditelje si želimo zato ljudi, katerim je dobrobit državljanov predpogoj, osebe in prijateljske zadeve naj jim bodo pa stranskega pomena.

Kdor nam dosedaj lista še ni vrnil, ga smatramo za naročnika in prosimo za poravnavo naročnine. Naročnina je samo Din 30.— za celo leto.

Obrtni zakon v § 393 določa pod 2. točko a in b, kako je postopati obrtništvo in njega organizacijam o sestavi zbornic. Po tem členu se morajo odločiti prisilne in neprisilne organizacije (zadruga) za ločene ali skupne zbornice, kar potem minister za trgovino in industrijo predpiše.

Pred kratkim je minister za trgovino in industrijo predpisal z uredbo sestav zbornic. V našem slučaju, to je za dravsko banovino, je predpisana začasna skupna zbornica, ker ni bila upoštevana želja obrtništva na podlagi zakona, ki določa svobodno odločitev. Naše domače časopisje sicer poroča, da je ostala zbornica v Ljubljani v smislu določb § 393 obrtnega zakona skupna, ne poroča pa: kako in zakaj je prišlo do take sestave zbornice. Obrtništvo se ne strinja s to sestavo, kajti vsaka prisiljena stvar in končno tudi nezakonita, ne more zakriti izjav, ki so bile dosežene a ne objavljene. Obrtništvo ni izpregovorilo v smislu zakona, niti pokazalo za sestav zbornic onega razumevanja, ki ga iste na podlagi obrtnega zakona zaslužijo z ozirom na veliko večje pravice sedaj, kakor so jih bile imele preje.

Vse to nas pa ne sme preplašiti, kajti zakon predpisuje še vedno možnost, da dosežemo obrtniško zbornico, katere važnost je prav sedaj, ko ima mnogo večji vpliv za nas obrtnike, neprecenljiva. To bo obrtništvo kmalu tudi samo uvidelo, akoravno je bilo sedaj o stvari drugače poučeno s strani in na pritisk onih krogov, ki jim je skupnost gospodarske institucije v Sloveniji prva potreba radi njih lastnega napredka. Vemo, da so bratje Srbi in Hrvati dosegli svoje in to nam daje vero, da bomo tudi mi enkrat z njimi v isti vrsti. To nam začasno samo vsled tega ni mogoče, ker vežejo našo gospodarsko ustanovo in nje sedanje obrtniške posili-zastopnike, ki so se izrekli za skupne zbornice, različne obveznosti. Oni tudi pozabljajo, da obrtniki spadamo iz vseh delov naše države vendarle skupaj, ter da moramo tudi vse težnje le sami in enotno uspešno dosežati za naš stan.

Zastopstvo obrtništva v zbornici je tako, da so v zbornici le ljudje, ki so bili tja imenovani z vednostjo in sigurnostjo drugih gospodarskih krogov zato, da bodo vedno in povsod za skupne zbornice, kar je tudi delni pogoj zakona. V takih razmerah je mogoče marsikaj ukreniti, kar ni in ne bo nikdar dobro za obrtnika.

Mi ne smatramo zbornice za korito, temveč mi smatramo to zbornico za delavnico, v kateri se kuje usoda obrtništva. Kovači v tej zbornici morajo biti sami obrtniki, ki znajo kovati tudi brez vpliva nezmožnih neobrtnikov. Samo to in pa vrednost svojega obrtniškega parlamenta za našo bodočnost moramo vzeti v poštev, pa bomo vedeli kaj

nam je storiti. Če je uredba tu ni to nikakoli izguba, temveč dobiček, ki bode pomagal osamosvojiti obrtništvo. Obrtniki bodo šele sedaj spoznali in uvideli vrednost in pravi pomen svoje ustanove. Kajti ko jih bodo pričele tiščati denarne dajatve in druge zakonske nerodnosti, bodo videli, da nimajo zagovornikov. In ker bode obrtnik želel pravico, bode navezan na osebnosti iz političnega življenja in druge gospodarske panoge, ker je to ponujano samoodločbo odklonil. Da je le v stanovskemu edinstvu in izražanju svobodne volje v gospodarskem in nacijskonalnem oziru mogoč uspešen razvoj našega naroda, zato pa žalibog Slovenski obrtniki po zadnjih izkustvih radi nekaterih, na našo sramoto še nismo dozoreli.

Iznajdbe in patenti.

K. A. dipl. teh.

Človeška iznajdljivost in zmožnost ustvarjanja onih stvari, ki še niso bile poznane in katere se je odkrilo s premišljenjem in duševno poglobitvijo ali pa slučajno, imenujemo iznajdbe. Iznajdbe so tudi, če se dožene kak nov način kakoršnega koli delavnega postopka za izdelovanje neke stvari. Razlika je pa, če odkrije nekdo kako novo snov v zemlji, kar ni iznajdba, temveč odkritje, drugi pa iznajde, kako se bode ta snov iz zemlje pridobivala, kar je iznajdba. Odkritja so torej povsem razlikujejo od iznajdb. Iznajdbe so duševno delo in kombinacije z dolgotrajnimi poizkusi.

V strojništvu je stremenje po takih iznajdbah, kjer se prihrani živa človeška in živalska moč, katero se nadomešča z mrtvo silo. Razvoj obrti, šol, strokovne miselne razgibanosti, v glavnem pa zakon o zaščiti industrijske svojine (patentni zakon) vzpodbude in podpirajo človeka, da z veseljem ustvarja vedno nove človeške dobrine.

S podeljevanjem patentov se je pričelo v najstarejši parlamentarni državi Angliji leta 1623. V Jugoslaviji imamo patentni zakon, kateri je izšel leta 1920. Latinska beseda patent pomeni v slovenščini javen ali odkrit, v ožjem smislu se pa označi s patentom zaščita izključne uporabe in izkoriščanje obrtnega ali industrijskega proizvoda predmetov in jih spravljati v promet in prodajati. Po tej podeljeni pravici ni nikdo razen imejitelja patenta upravičen novosti izdelovati in jo razpečavati, pa tudi ne uporabljati, če nima dovoljenja od imejitelja patenta.

Namen patenta je obvarovati iznajditelje pred ponarejevalci, kateri bi se polastili iznajdb, na katerih so delali in za katere so vložili iznajditelji svoj trud in denar. Če iznajditelj dovoli komu izdelovati njegov patent, pravimo, da mu je podelil licenco.

Patent traja največ 15 let. Pri upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu se vodi seznam podeljenih patentov in je vpogled v ta register, v popise in nariske patentov vsakomur dovoljen. Popis izuma mora biti v prijavi patenta tako jase, da strokovnjaki po tem popisu izum lahko izdelajo ali uporabijo brez kakega dopolnila. Vsak izum mora imeti potrebne nariske na trdem risalnem kartonu in isto toliko kopij teh nariskov na platnenem kopirnem papirju. Vse mora biti risano s črnim tušem. Velikost vseh papirjev za prijavo in za rizbe mora biti 33 × 21 cm. Na levi strani spisov mora biti prazen rob za 4 cm, pri rizbah pa 2 cm od vseh štirih robov črta ali obrobek, polegjen s tušem. Vsako leto se plača za patent določena letna denarna pristojbina na patentni urad v Beograd.

Patent, ki je podeljen v naši državi, velja samo pri nas, vendar ima pa imejitelj patenta pravico tekom enega leta od prijave prositi za priznanje prvenstva tudi v drugi državi. To je dalo povod pokretu, kateri

stremi doseči podelitev patenta tako, da bi veljal po preteku enega leta za ves svet in ne bi bilo treba prositi in plačevati zaščite iznajdb vsaki državi posebej. V enem letu bi se dala presoditi vrednost in uporabljivost iznajdbe v toliko, da bi se videlo, če se izplača plačevati visoke zaščitne takse za svetovni patent.

Za prijavljanje iznajdb na urad za zaščito industrijske svojine obstoje privatne patentne pisarne, katere so vodene po patentnih inženjerjih in patentnih zastopnikih. V teh pisarnah se proti plačilu izdelata potrebne rizbe in popise izumov, ter preskrbi vse zahtevane formalnosti za prijavo patenta na državni patentni urad. Tak urad patentnega zastopnika je tudi v Ljubljani.

Prijava patenta se napravi sledeče:

Kolek za 120 Din.

Upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu

Podpisani (ime in priimek, firma, poklic, kraj stanovanja, ulica, številka občina, srez itd.) prijavljam (naziv izuma) za patentiranje in prosim, naj se mi zanj da patent.

Izjavljam, da plačam vse tiskarske stroške za objavo, ki so določene v uredbi za zaščito industrijske svojine.

Priloge: 1. Dva popisa, 2. Glavni narisek, 3. Postranski narisek (kopija).

V (na)..... dne.....

N. N.

Na naše povabilo, naj nam pošljejo obrtniki svoje iznajdbe v priobčenje v našem listu „Obrtniku“, smo dobili med drugim sledeče popise.

Brzoklepalnik za kose in srpe. Iz Nemčije se uvaža brzoklepalnik, katere se upravlja z roko, tako da ostane za držanje kose ali srpa samo ena roka prosta. To je bil pa velik nedostatek, katerega se je odpravilo s tem, da se je poganjanje stroja preneslo na nogo. Stroj, kateri je v principu isti kakor že poznani nemški, je montiran na primerno klop. Vzvod, ki je bil pri starem stroju obrnjen navzgor in je imel držalo za roko, je obrnjen pri zboljšani konstrukciji navzdol, ter se ga premika z nogo. S tem postaneta obe roki prosti. Zboljšano je tudi prenosno vzvode za silo, kar napravlja stroj trpežnejši in mu da tudi priključljivo obliko. Izumitelj te praktične novosti je g. Kranjc Ivan, kovaški mojster na Rečici pri Laškem, kateri je dal svoj izum tudi patentirati.

Za zdravstvene oblike in izume, ki niso obrtnega značaja se naš list ne interesira, ker nimamo za prekontroliranje istih potrebnih strokovnjakov.

Pogreto.

Na ljubo „Kovinske zadruge za Ljubljano in okolico“ popravljamo in dodajamo na naše prvotno poročilo v našem listu še naslednje iz stenografskega zapisnika, katerega je napravil Vaš poročevalec na obč. zboru in nekaj iz dopisnega dopisa od te zadruge.

1. Ker člani lista „Obrtni vestnik“ ne marajo, se zadruge obveznemu naročanju tega časopisa odpove. Članom se priporoča, naj si vsak sam izbere svoje čtivo, ker sedaj imamo tudi obrtni list „Obrtnik“. (Med člani je bilo glasno klicanje „Obrtnika, da! Obrtnika!“).

2. Zadruga ima 130 članov, od katerih je 35 članov mehanikov in nekaj od ostalih kovinskih strokovnjakov, tako da je le okoli 90 članov kovačev, ne pa 100, kakor je g. Matko v svojem živem govoru povdarjal in proti čemur ni na obč. zboru nikdo protestiral.

3. Člani so soglasno izjavili, da hočejo obrtniško samostojno zbornico. G. predsednik je nato pojasnil, da se je odbor že sam v tem smislu izjavil na merodajno mesto za obrtniško zbornico.

4. G. Batjel je izjavil o vzgoji vajencev približno takole, kar popravljamo le v toliko, da se spravi govor v pismeni stavek. „Zakon ščiti vajence narobe in jim daje potuho. Vzgoja vajencev je sedaj taka, da ima vsak vajenec cigareto v ustih, na česti mojstra še ne pozdravi, če mu pa mojster kaj reče, se gre pa pritožiti ali gre pa stran, ko se je mojster z njim mučil kake dve leti in ga učil. Preje so morali biti vajenci zvečer doma ali v šoli, sedaj so pa vsak večer zunaj, enkrat v Tivoliju, enkrat v kinematografu, enkrat gredo v dekletom in tako naprej. Kje more tak vajenec biti s svojimi misli pri delu in poklicu, če mu gredo vse druge neumnosti po glavi. Včasih so morali vajenci zvečer in ob nedeljah v šolo,

Prosimo, poravnajte naročnino za list, ker „Obrtnik“ se vzdržuje samo z denarjem, katerega sprejemamo za plačilo časopisa. Naročnina za vse leto stane samo 30 Din.

zato so se zavedali, kaj je šola, ker so porabili zanj svoj čas. Sedaj hodijo pa popoldne in komaj čakajo da se zmažejo iz delavnic od dela. Če ga mojster posvari, je pa že oblast nad njim. Zato so pa današnji pomočniki taki, da nikdo nič ne zna ko je prost, ter ga vsled tega nikdo ne mara v službo.

Kakšen je mali obrtnik.

Gibanje med obrtništvo postaja dan za dnem živahniješe. Temu ni vzrok samo novi obrtni zakon, kateri nam nudi osamosvojitve s svojim § 393, pač pa je kriva kriza, katera postaja nevzdržna.

Če vstopim v vlak, slišim obupne pritožbe ljudstva, jednako slišim po gostilnah, trgovinah, pri industriji, kmetu, obrtniku itd. Vse obupa ter razmišlja kaj je temu vzrok. Vse svetovno časopisje ugiba o tem, ampak le malo sem do danes opazil na celi fronti upanja k izboljšanju. Vse svetovno časopisje in vse ljudske pritožbe ne spravijo krize iz površja, zato ker beseda tistega, kateri občuti krizo najbolj, ne pride nikdar v poštev.

Pametno besedo je izpregovoril v Londonu, dne 28. maja, zunanji minister Simon na zborovanju liberalne stranke. On pravi, če se ne bo moglo doseči, da se ogromni zneski, ki so se do sedaj uporabljali za vojaštvo in oboroževanje, ne uporabijo v praktične svrhe, potem je propad Evrope neizogiben. Tovariši, to je bila beseda, katera naj se upošteva in velik del krize imamo za seboj.

Velikanski greh so storili oni, kateri so poslali naš denar v inozemske denarne zavode, kajti tudi tukaj tiči vzrok današnje krize. Taki ljudje se naj smatrajo za protidržavne, ker s tem državo oškodujejo, zato naj se strogo kaznujejo.

Pravična obrestna mera bi tudi pomagala do izboljšanja gospodarskega stanja, če bi se upoštevalo malega človeka. Mnogokrat je tudi mali človek sposoben postaviti svojo obratovalnico, toda manjka mu denarnih sredstev. Ta človek bi bil lahko najboljši obrtnik, ampak zaradi obrestne mere si ne more najeti posojila, ker vidi, da 12 do 15% in še več ne bo zmožen plačevati. Če bi denarni zavodi vlagateljem denarja plačevali recimo 1 do 2%, ter bi izdajali posojila po 4 do 5%, bi bilo to dobro od dveh strani. Prvič, ker bi mali človek dobival po ceni posojila, drugič bi pa mnogi vlagatelji rajši svoj denar porabili na ta način, da povečajo svoje obrate. Tako bi bilo pomagano mnogim brezposelnim.

Ker vem, da bode kdo čitateljev pri tem menil, kako naj se poveča obrat, če ni naročil, če ni dela, zato hočem tukaj omeniti slabo stran moderne tehnike.

Moderna tehnika je povzročitelj brezposelnosti, iz katere izvira tudi svetovna kriza. Industrija ter večja podjetja si nabavljajo moderne stroje, vsled česar zgubijo svoje službe milijoni delavstva po vsem svetu. Industrija ter večja podjetja ubijajo s svojo moderno tehniko sami sebe. Če se meče milijonske mase delavstva na cesto, katero je rabilo svoj denar za svoje življenske potrebščine, smo obrtniki in trgovci prvi prizadeti. Delavec, kateri je bil ves čas naša dobra stranka je naenkrat izostal. Ker je brezposeln, zato nima zaslužka, kar je vzrok brezposelnosti tudi pri obrtniku. Obrtnik, kateri je bil dober odjemalec v trgovini, je moral svoj obrat skržiti in trgovec je oškodovan od strani brezposelnega delavstva in malega obrtništva. To je krivo, da mora skržiti svoj obrat tudi trgovec, kateri ne more nič več prodati, zato postane slab odjemalec od industrije. Tako žene ena kal drugo, moderna tehnika povzroča brezposelnost, brezposelnost pa rodi krizo, katera je danes zanjela celi svet. Dokler ne ukrenejo države proti moderni tehniki eno ali drugo, n. pr. naj se obdavči vsako podjetje, katero dela s stroji na bencinski, električni ali parni pogon, tako visoko, da bo delo s stroji ali z ljudmi imelo isto ceno, tako dolgo ne smemo upati na boljše čase.

Vzrok krize so tudi prevelike razlike tarif med malim in večjim človekom. Tukaj vam hočem podati samo nek primer. Proti pekarni, mesarjem itd. se nastopa zaradi cen, se jih kaznuje za najmanjše prestopke, ter se predpisuje tarife, ki ne odgovarjajo najmanj cenam drugih strokov. Imam namreč dokaz, ko je računal zdravnik, kateri je obiskal bolnico na domu, ter izostal 1½ ure, se je šlo po njega in se ga zopet postavilo nazaj z avtomobilom, Din 920.—. Drugi dokaz imam, ko je računal zdravnik za pregled, kateri je trajal 15 min. Din 480.—. Za 5 min. Din 150.— itd. Tovariši, ali ne spada tudi zdravniško delo k življenjskim potrebščinam, ali je to sploh mogoče, da smejo ti ljudje tako pretirano računati?

Znano mi je ter imam zato dokaz, da je neki odvetnik zastopal 2 stranki ob istem času

pri sodišču, ter je računal vsaki po Din 1011.—, skupaj Din 2022.—. Drugi odvetnik, mi je znano, je zahteval za pisanje nekega spisa, približno 2 uri zamude, Din 300.—. Znano mi je, da je neki mali tovarnar imel Din 45.000 mesečnega čistega dohodka itd. Sedaj pa pogledimo, koliko procentov plačajo ti ljudje davka.

Kaj je pa mali obrtnik? Imamo danes obrtnike, ki napovedujejo 3—4.000 Din, ter se jih obdavči z 10% davkom ter drugimi dokladi. Ali bi ne bilo tudi tukaj mnogo pomagano malemu človeku, če bi se pri tako malem zaslužku oprostilo malega človeka pridobitnega davka, ter se obdavčilo one, ki živijo v izobilju?

Mi imamo danes razne nastavljenice z mesečnimi plačili, ki so tako različne. Imamo delavce, ki težko delajo ter sprejemajo Din 525.— mesečno, dočim pa imamo take, ki pri lahkem delu sprejemajo tudi po 10.000 in še več mesečnih dohodkov. Ali ni to vse v škodo obrtniku in trgovcu, če eden nima denarja, pa bi ga tako nujno rabil, dočim drugi svojega zaslužka ne morejo porabiti ter ga tako nalagajo v denarne zavode ter vlečejo od tam še velike obresti, a mali človek naj iste plačuje. Za obsojati je pa, da se tak denar pošilja celo v inozemske denarne zavode.

Kaj pa reče na vse to mali obrtnik? Mali obrtnik gleda in čaka, da mu pomagajo drugi. Če si vsak sam ne zna pomagati, potem ni rešitve. Mi obrtniki imamo danes v dravski banovini dva obrtniška lista pod imenom „Obrtni vestnik“ in „Obrtnik“. Jaz sicer smatram samo list „Obrtnik“ za obrtniško glasilo, dočim nam silijo v drugega neobrniki, kateri se izdajajo za naše odrešitve, ter nam obetajo nebesa, če bomo iste poslušali. Tovariši, obrtniki, kdo naj danes ve, kje nas boli. Niti zdravnik nam pri preiskavi ne najde bolezni, če ne vpraša, kje nas boli, še manj pa vedo neobrniki, kateri nam pridigujejo po obrtniških zborovanjih, ter ženejo nas slepe obrtnike v boj med seboj, kateremu bi radi poveljevali zopet tisti neobrniki. Dokler bode obrtnik čakal, da mu pomagajo tisti, katere ste danes poslušali, po večini vseh obrtniških zborovanjih, ki so vse drugo poprej kakor obrtniki, tako dolgo ni misliti o kakem izboljšanju v obrtnih vrstah.

Jako dobro se še spominjam obrtniškega zborovanja v Ljubnem, dne 7. II. 1932. Prišli smo, da na željo obrtniškega zastopnika na tem zborovanju interes malega obrtnika, ali kaj se je tu zgodilo? Ko stopimo v nabito polno dvorano, me vpraša g. obrtni nadzornik, kaj hočemo. Povedali smo ter dokazali, da smo povabljeni kot zastopniki obrtniškega, ter zagovorniki ločene zbornice, na kar nam je obrtni nadzornik Založnik zabranil, da na tem zborovanju govorimo. Ker smo si to pravico po zakonu lastili, smo si težko izvojevali, da smo smeli govoriti, a posledice tega so, da se me proglasa kot razgrajca. Gospodje obrtniki, tisti, ki omaguje pod jarmom grozne krize v obrtnih vrstah, ter hoče tovarišem povedati, da jim po zakonu pripada svoboda v izglasovanju sistema zbornice, tistim se danes godi, da se jih proglasa za razgrajce, da delajo nemire ter razdore v obrtnih vrstah itd. a oni, ki so resnični krivci obrtniških razdorov, ter niso nikoli bili in ne bodo obrtniki, si lastijo nad nami pravice, kakršne zakon nikjer ne predvideva, ker so med njimi tudi gosp. doktorji, za katere je obrtnik premalo izobražen, da naj z njimi tekmuje, pa če stokrat več razume v tej stvari, ta mali, pač ostané vedno obrtnik brez pravic.

Ker smem povdariti, da se za boj v obrtniških vrstah zanimam, se mi naj oprostí, če se ne morem drugače izraziti, kakor „sami smo krivi, da se nahajamo v takem stanju“. Neobrniki in njih podrepaniki, kateri se po naših zborovanjih bojujejo v dobrobit obrtniškega, pa verujemo vsako neresnico. Mnogi v resnici mislijo, da ti gospodje delajo za procvit obrtnika, saj ne vedo, da je zato lepo plačan. In iz čigavega denarja se to gospodo plačuje?

Da si bomo pa na jasnem, je „Obrtniški Vjesnik“ od dne 27. II. 1932 zaprosil raznega pojasnila od zbornice za T. O. I. v Ljubljani:

Ali je res, da so uradniški stroški ljubljanske skupne zbornice v letu 1930 znašali Din 1.563.000, posebne nagrade Din 50.000.

Ali dobiva zbornično uradništvo v resnici 15 mesečnih plač?

Ali v resnici prejemajo 3 višji uradniki ljubljanske skupne zbornice Din 150.000 letnih dohodkov vsak?

Ali so potni stroški v letu 1931 res znašali Din 246.000 in zakaj se je iste izplačalo itd. itd. Kdo naj trdi, da nam je naša skupna zbornica dala tozadevno pojasnila.

Ali naj še kdo zameri tistemu, ki hoče, da se resnica izve glede izdatkov v zbornici? Ampak nam naša zbornica na to ne zna odgovoriti, pač pa se tiste osebe zopet maže po časopisih ter se jih celo napada v imenu zadruga rokodelskih obrtnikov v Novem mestu. Tej zadrugi ne moremo oprostiti tega, ker predobro poznamo g. dr. Koceta in g. Pičmana, ter nam je tako ta zadruga dala najlepšo sliko svoje nezvesti in zmožnosti.

Kaj je torej mali obrtnik? Mali obrtnik je močan stebri v državi, kateri začenja razpadati, ter ga hočejo rušiti neobrniki. Dolžnost nam je pa, da ta stebri ostané v naši oskrbi, ter ga ohranimo močnega, in ga na podlagi dobrih obrtniških organizacij ojačimo, medsebojni obrtniški napadi iz vrst obrtniškega pa naj vzamejo konec na ta način, da povemo našim varuhom, da smo polnoletni, ter nočemo nikakih hujškariz iz neobrnikiških vrst, temveč mi rabimo poštenjake, ki so pa le med obrtniki.

Če si bomo obrtniki složni na delu za procvit našega stanu, bomo lažje odpravili krizo v obrtni masi, dočim nam je danes ves trud zastoj, če ni sloge in zavednosti.

Josip Kač, krojač iz Dravograda.

Oblasti, pozor!

V občini Šmartno ob Paki, srez Gornji Grad šušmarijo v čevljarški stroki: Ažman J. v Slatinah, Ajdič Iv. v Paški vasi, Brdnik I. v Rečici.

V mizarški stroki: Ajdič Vinko v Paški vasi in Drofenik Anton v Paški vasi.

V ključavničarski stroki: Venišnik Albin v Rečici.

Peter Tlaker v zidarski stroki in Luka Mikek v zidarski stroki, oba v Rečici ob Sav. Anton Berzolak in Anton Predovnik v tesarski stroki, oba v Šmartnem ob Paki, vsi v srezu Gornji Grad.

V čevljarški stroki: Anton Pihl, bivši mojster in Jože Čretnik, oba v Malem vrhu, pošta Šmartno ob Paki, srez Gornji Grad.

Vsi navedeni ne plačajo nikakega obrtniškega davka in nimajo obrtnega dovoljenja. Prosimo sresko načelstvo v Gornjem Gradu, da napravi red in kaznuje šušmarje.

V interesu naročnikov je, da ne podpisujejo šušmarjev, ker s tem se tudi oni po zakonu kaznujejo kot sokrivci, ker zapeljujejo šušmarje k protizakonitemu dejanju.

Naša nadloga.

G. Peter Vodišek, čevljarški mojster iz Bizeliskega nam piše:

Dovolite, da se tudi jaz oglašim v našem „Obrtniku“, kateri je res prepotreben list za nas obrtnike.

V 5a številki pišete o zatiranju šušmarstva. Tukaj pri nas je neki trgovec, kateri daje šušmarjem večjo ugodnost pri nakupu blaga, kakor pa obrtnikom davkoplačevalcem. Informiral se je pri raznih šušmarjih, koliko računajo ti za par čevljev, kateri imajo cene seveda nižje, kakor pa upravičeni obrtniki. Šušmarji imajo zato nižje cene, ker ne plačajo nič davka za obrt, nimajo družine, saj so po večini sami mladi fantje, katerim dostikrat doma niti hrané ni treba plačevati in nimajo sploh nikakih obrtnih stroškov. In dotični trgovec, ki je vzel ceno šušmarjev za podlogo, je hujškal ljudi, naj ne dajo nam poklicnim obrtnikom dela, ker svoje delo preveč cenimo in propagira vestno za delo šušmarjev, kateri so njegovi odjemalci.

Nas privija že itak močno davčni vijak, sedaj nas zatirajo pa še šušmarji in njih hujškariz. V kakšnem bednem stanju živimo tukajšnji obrtniki lahko razvidite iz tega, če vam povem, da je v naši občini 7 čevljarjev mojstrov, 11 pa šušmarjev, od katerih si vzdržujeta dva celo pomočnike.

Dokler bomo imeli za voditelje obrtnikov neobrnike, toliko časa ne smemo pričakovati izboljšanja v našem stanu. Ti so nas privedli v položaj, ki ni več vreden obrtnikovega imena.

Tudi pomočniki so sedaj taki, če se mu kaj reče kadar napravi kako nerodnost, zapusti takoj delo pri mojstru in prične doma sam šušmariti, ker mu tega nikdo ne brani. Tako so sedaj postale razmere neznosne in odjavljajo še celo mojstri svoje obrti, da jim ni treba plačevati visokih davkov, in delajo kar brez obrtnega lista.

Zavarovanje obrtnikov.

Ni dvoma o tem, da je zavarovanje obrtnikov prav tako potrebno kot zavarovanje delavcev. Istotako ni dvoma o tem, da se mora to zavarovanje izvesti kolikor mogoče racionalno, to pomeni, da se morajo iz vplačanih prispevkov dobiti največje možne podpore, katere najbolj odgovarjajo dejanskim potrebam obrtniškega stanu. Iz te zahteve sledi vsa ureditev in organizacija obrtniških zavarovalnic.

Razlika med obrtnikom in delavcem, to je med samostojnim in najemnim delom, govori za to, da naj imajo obrtniki posebne zavarovalnice, ločene od delavskega zavarovanja.

Težnja pretežne večine naših obrtnikov gre za tem, da se izvede to zavarovanje decentralizirano posameznih obrtnih zbornic. Lahko se pa združi po potrebi več obrtnih zbornic v ta namen. To željo motivirajo obrtniki s tem, da ima obrtnik neposredno vpliv na upravo in gospodarstvo zavarovalnih prispevkov, katere je on vplačal. Vendar mora biti brez dvoma v vsakem slučaju neka centrala obrtniških zavarovalnic, katera bi imela strokovno vodstvo zavarovanja, nadzorstvo zavarovanja, reševanje sporov in upravljanje skupnih zavarovalnih in rezervnih fondov, pod obrtniškim predsedstvom. Vsi višji funkcionarji morajo po možnosti vršiti svoje delo brezplačno.

Kvaliteta in kvantiteta podpor ali dajatev je poglavje zase, katerega morajo sporazumno rešiti obrtniki sami v zavesti, da večje dajatve nujno zahtevajo večje prispevke. Obrtniki se morajo sporazumeti koliko in kakšne dajatve hočejo imeti, n. pr.:

ob boleznih: višino hranarine, razred bolnice, zdravilišča, kopališča, sanatorije, trajanje bolezensko podporné dobe itd.;

ob nezgodi: višino začasnih in trajnih nezgodnih rent, itd.;

ob onemoglosti: višino invalidskih rent, karnečne dobe itd.;

ob starosti: začetek in višino starostne rente itd.;

ob smrti: višino pogrebne in višino posmrtnih rent (vdov, sirot, ascendentov in descendentov);

ob porodu žene: višino dečje opreme itd.

Potem, ko se obrtniki zedinijo o vrsti in veličini podpor, bo šele mogoče določiti višino prispevkov. Neobhodno je pa potrebna izdelava zavarovalno tehničnih osnov, da ne bo obrtniško zavarovanje brez vsakih zanesljivih temeljev kot cela vrsta naših privatnih ali javnih zavarovanj. Neštokrat se je pri nas grešilo pri uvajanju zavarovanja s tem, da se je določil prispevek nizek in dajatve pa visoke. Tako zavarovanje je v začetku imponiralo vsem, zavarovancem in plačnikom prispevkov. Ko se je pa začelo zavarovanje izvajati, ni bilo denarja za podpore in nastal je kaos in nujna potreba reforme, katera pa zelo težko izboljša take osnovne in začetne napake potem, ko so se že ukoreninile.

Izvajanje zavarovanja mora biti kolikor mogoče poceni. Vsled tega ni potreba cepiti obrtniškega zavarovanja na bolniško zavarovanje, na nezgodno zavarovanje, na pokojninsko zavarovanje itd. Za obrtnike je važno samo, koliko prispevkov vplačajo in koliko podpor dobijo. Je popolnoma brez pomena, ali se njihovi prispevki in podpore knjižijo na bolniško ali nezgodno ali pokojninsko ali kakšno drugo panogo. Tako nepotrebno cepljenje povečuje zelo upravne stroške v škodo dajatev, z drugimi besedami, stroški, ki se pri unificiranem zavarovanju prihranijo, se lahko uporabijo za povečanje podpor ali zmanjšanje prispevkov.

O racionalni ureditvi obrtniškega zavarovanja bi se dalo še mnogo govoriti, vendar naj zaenkrat zadošča gornji primer absolutne in vsestranske unifikacije zavarovanja in gospodarstva prispevkov in rezerv.

Obrestna mera vseh zavarovalnih in varnostnih rezerv in drugih naložb bo morala biti kolikor mogoče velika, ali z drugimi besedami povedano, vedno gospodarskim razmeram primerna. Obrestna mera zelo znižuje bremena (prispevke) zavarovanja. Vpliv obrestne mere naj pojasni sledeča tabela. Znesek Din 1 (en dinar) naraste v 50 letih na glavnico pri obrestni meri:

1% Din 1.64	6% Din 18.42
2% „ 2.69	7% „ 29.46
3% „ 4.38	8% „ 46.90
4% „ 7.11	9% „ 74.36
5% „ 11.47	10% „ 117.39

Sama obrestna mera odloča ali dobimo iz vloge Din 1 po 50 letih glavnico Din 1.64 ali pa glavnico Din 117.39. Razlika je torej naravnost gorostasna. Nezgodno, pokojninske in posmrtné rente (vdov, sirot, ascendentov in descendentov) trajajo zelo dolgo in vsled tega je pri njih vpliv obrestne mere izredno velik. Pravilno obrestovanje naložb ima za posledico, da pretežen del podpor ob nezgodi, smrti, onemoglosti in starosti krijejo obresti mesto (nominalnih) prispevkov. Pravilno obrestovanje poveča dajatve za 50 ali celo 100% oziroma temu sorazmerno zniža prispevke.

Se mnogo drugih dobrih in praktičnih nasvetov ima zavarovalna tehnika in zavarovalna matematika v zalogi. Treba je jasno, da se jih obrtništvu posluži pri organiziranju svojega zavarovanja.

Na nekaterih anketah obrtnikov so se stali predlogi, da je treba poslati pristojnemu ministrstvu posebne resolucije glede organizacije zavarovanja obrtnikov. Po našem mišljenju to nikakor ne zadošča. Potrebno je, da obrtniške organizacije sestavijo po svoje kompletne, do podrobnosti izdelane osnutke zavarovanja obrtnikov.

paragraf za paragrafom in da obenem svoje želje primerno strokovno komentirajo z argumenti, preko katerih ne morem noben pravilno in pravično misleč človek. To so nekateri predpogoji za dobro zavarovanje obrtnikov, pri katerem se pa stavi kot osnovni predpogoj, da naj ima edino obrtnik odločilno in zadnjo besedo brez tujih vplivov, pri upravi in izvedbi takega denarnega zbirališča.

V Krškem so obrtniki zborovali.

V nedeljo dne 19. junija je imela Kolektivna zadruga svoj občni zbor, kateri je bil zelo številno obiskan.

Poleg članstva so bili navzoči gg. dr. Tomšič za Sresko načelstvo, dr. Pretnar za zbornico ter Ivan Košak kot zastopnik pripravljalnega odbora za avtonomne ločene zbornice in društva Jugoslov. obrt. za dravsko banovino.

Zborovanje je otvoril in vodil združni podnačelnik g. Franc Vodopivec, ker je načelnik g. Ludvik Slanšek že par dni prej odstopil.

Pri poročilu revizorjev je podal g. Ivan Bizjak zelo obširno revizijsko poročilo, ter na žalost ugotovil nerednost po odstopivšemu načelniku g. Slanšku.

G. zbornični zastopnik dr. Pretnar je skušal odstopivšega načelnika g. Slanška, kateri ni bil navzoč zagovarjati, in vso zadevo prikazati v omiljenem položaju, kar se mu pa ni posrečilo. (G. Slanšek je namreč vnet pobornik skupnih zbornic.)

Članstvo je bilo mnenja in je tudi soglasno zahtevalo, naj se zadevo razčisti. Izvolili so revizijsko komisijo, katera ima nalog, preiskati poslovanje odstopivšega načelnika, ter na prihodnjem izrednem občnem zboru poročati, kako se je v zadruzi poslovalo.

Pri 9. točki dnevnega reda: Razprava o skupnih ali ločenih zbornicah je zbornični zastopnik dr. Pretnar poskušal odstavi to točko iz dnevnega reda, ter utemeljeval to svojo neupravičeno zahtevo s tem, da je minister že odredil za Slovenijo — skupne zbornice. Ugotovilo pa se je takoj nato, da vsebuje zakon o zbornicah paragraf 393, kateri dopušča, da imamo še vedno priliko o tem sklepati še 1 leto dni, ko stopi zakon v veljavo. Ker je naš zastopnik ločenih zbornic g. Košak trdil, da nam daje zakon še nadalje pravico o tem sklepati, je zbornični zastopnik g. dr. Pretnar takoj zelo oblastno nastopil proti njemu, ter mu sploh prepovedal govoriti. (Nastalo je veliko ogorčenje med člani proti g. Pretnarju.)

Da pa bo vsakomur jasno, moramo pibiti sledeče:

Bivši načelnik g. Slanšek, je povabil zastopnika zbornice za T. O. I. ni pa povabil zastopnika ločenih zbornic, dasiravno je bil sklep odbora, da hočejo slišati oba govornika.

Ker so pa člani dvomili, da bo povabil g. načelnik tudi zagovornike ločenih zbornic, je ne-

kaj članov te zadrage še posebno povabilo iste na svojo odgovornost. (Iz poslovanja g. Pretnarja je bilo razvidno, da je bilo dogovorjeno, da se ne sme udeležiti zbora nikdo od borcev za obrtniško zbornico.)

Postopek načelnika g. Slanška glede vabljenja zastopnika ločenih zbornic se mora obsojati, ker je bil namenoma storjen, ter ga je številno navzoče občinstvo ogorčeno obsojalo ter sklenilo, da se o zbornicah razpravlja na izrednem občnem zboru, kateri je predviden v najkrajšem času, na katerega bodo vabljeni tudi zagovorniki obrtniških zbornic.

Da je bil občni zbor tako številčno posečen, je bila prav točka 9. »Razprava o zbornicah« za- nje zanimiva, pri kateri pa niso prišli na svoj račun, ker je to razpravo zbornični zastopnik preprečil, nam pa so se oči prav na široko odprle in vidimo mnogo kar nam je bilo do danes prikruto.

Vas pa, obrtniki in obrtnice pozivljamo, da vztrajate, ne klonite, pokažite svojo zavednost tudi v naprej, kot ste jo na tem zboru dokazali.

V Švici so hoteli upeljati obvezno prisilno zavarovanje mojstrov za starost. Obrtno udruženje zvez je pa ta zakonski predlog odločno odklonila z utemeljitvijo, da se iz takih idealno zasnovanih denarnih institucij razvijejo za obrtnika samo obvezne denarne dajatve, koristi pa vlečejo samo tisti, ki sede na vodilnih mestih.

Francoska obrtna zbornica zahteva, da se državne denarne podpore porabi- jo za preskrbo dela ljudem, ne pa, da se uporabi ta denar za dela, katera opravljajo stroji. Država naj skrbi za svoje ljudi, ne pa za stroje.

Na obrtnem zborovanju v Cirihi se je poročalo, da so se v zadnjem času ce- ne obrtnim izdelkom zboljšale, ker so se obrtniki pri polaganju ponudb za obrtniška dela zjediniili. Tam si bodo zgradili obrtniki tudi lastno obrtniško razstavno dvorano, kjer bode lahko vsak obrtnik skozi vse leto razstavljal svoje izdelke. S tem stopijo v konkurenco in- dustriji in trgovcem.

Obrtniki, pridobivajte za naš list novih naročnikov, kateri edini se pravilno zavzema za obrtniški stan.

Dravska finančna direkcija

v

Ljubljani.

Združeno obrtništvo občine Krške, ki naj- hušče občuti vseobčo gospodarsko in denarno krizo, je na svojem zborovanju dne 8. junija 1932 sklenilo na merodajno mesto nasloviti sledečo

s p o m e n i c o :

Mi združeni obrtniki priznamo končno, da mora vsaka država, če hoče svoje naloge in ob- veznosti izpolnjevati, imeti za to sredstva, to je gotove dohodke, med katere dohodke spadajo predvsem davki. V tej zavesti smo vse do se- danjih dni točno, brezhibno in v pravem razume- vanju stvarnega položaja v pogledu plačevanja davkov vršili svojo državljansko dolžnost.

Ni prav nobenega dvoma, da bi to svojo državljansko dolžnost z isto točnostjo izpolnje- vali tudi v nadalje, če bi nas ne bila zajela go- spodarska kriza.

Res je sicer, da ta gospodarska kriza tlači vse sloje — toda res je tudi, da posledice te gospodarske krize najbolj pustošijo in uničujejo med vrstami malega obrtništva.

Dokaz temu je dejstvo, da se bo v bližnjih dneh (zaradi neplačanih davkov) vršila prodaja premoženja 48 davkoplačevalcev občine krške, med katerim je največ malih obrtnikov.

O vzrokih te nepopisne bede se je že toliko razmišljalo in debatiralo, da je težko v tem po- gledu povedati še kaj novega.

Statistika kaže, da so cene kmetijskih proiz- vodov in sirovin padle v zadnjih letih za več kot 50%, dočim so cene drugih dobrin (n. pr. na- jemnin in nekaterih industrijskih proizvodov) ne- izpremenjene ali pa še celo višje. To porušeno razmerje med cenami je uničilo kupno moč kme- tovalca in ker je na deželi mali obrtnik povsem odvisen od kmetovalca, je naravna posledica tega dejstva, propadanje dohodkov malega obrt- nika in s tem zvezana nemožnost plačevanja davkov.

Statistika dalje kaže, da so se dohodki dr- žavne blagajne in samouprav od leta 1925 pove- čali za 1.044.2 milijona Din. V sorazmerju s temi povišanimi dohodki so se povišala tudi bremena malih obrtnikov, čeprav so se dohodki ravno tega sloja v primeri z dohodki drugih slojev najbolj skrčili.

In pri takih razmerah grozi, kakor že zgo- raj povedano 48 davkoplačevalcem dne 14. t. m. prodaja premoženja radi neplačanih davkov.

Kake nedogledne posledice lahko povzročijo take prodaje, kaže naslednji primer, ki se je dogodil v naši občini.

Neki obrtnik je redil kot edino svoje pre- moženje 3 prašiče, za katere je že imel kupnino 1.200 Din, iz katere bi bil lahko poravnal vse davčne zaostanke in še nekaj bi mu bilo za ostale potrebščine ostalo. Ni pa hotel prašičev prodati, češ, da bo morda na prihodnjem sejmu dobil

Dipl. teh. Kunstler Albin:

Ljubljana, v marcu 1932.

Skozi Nemčijo.

Obrtnikova popotna opazovanja.

Nadaljevanje.

Imel sem samo majhen ročni kovček prtljage, zato sem se kar peš poganjal po široki Stresemanovi cesti. Vprašal sem mimoidočega stražnika, kje pridem do »Brandenburških vrat«, katera sem po- znal po številnih časopisnih slikah in ker so mi tam v bližini priporočili nek soli- den hotel. Ta mi je pokazal smer, po kateri sem prikolovratil v dobrih 40 tih minutah do njih. Ta vrata so velika hiša, katera imajo pet velikih vhodov in pet velikih izhodov. Narejena so bila l. 1790 in so služila kot vhod v onih časih, ko je bil Berlin obdan še z mestnim ob- zidjem.

Pred temi vrati se je zbralo kakih 12 kolesarjev, kateri so ta čas zasedli svoja kolesa in pričeli vpiti »Hoch Hin- denburg«. To je bil ves živ znak, kate- rega sem videl od predsedniških volitev na volilni dan v Nemčiji.

Skozi Brandenburška vrata se pride na svetovnoznano cesto »Unter den Lin- den«, ob kateri so najdražji hoteli, ka- varne in lepe palače. Cesta je široka kakih 80 metrov in posajena s štirimi vrstami lip. To cesto križa ena najlepših trgovskih ulic v Evropi, poznana Fride- rikarica. Dolga je približno dva kilome-

tra in na teh dveh kilometrih ni dobiti na nobeni hiši koščka vidnega prostora, kamor bi se pričvrstila še kakšna svet- lobna reklama. Zvečer je tu toliko svet- lobne igre, da človek prvi hip ostrmi. Pravim prvi hip, ker v dveh urah mu ni več mar za vso luč, kar jo je obešene po stenah in črez ceste. Gleda se samo na signalne luči, katere urejajo promet na cestnih križiščih.

Zvečer ob osmi uri sem šel v državno opero. Igrali so Margareto (Fausta). Ker sem imel s seboj samo rujavo obleko in nobene črne, sem šel seveda kar v tej v gledališče. To je bilo biljeterju dovolj in je takoj vedel, da sem malomeščan. Rekel mi je, »Danes ste pa ravno srečno zadeli, pojo namreč najboljši pevci.« O tem sem se kaj kmalu tudi sam prepri- čal, kajti taki pevci, kot so peli pri tej predstavi, se ne zanimajo za Ljubljano, pa tudi v Beogradu se jih še ne sliši. Smo pač majhen in reven narod. Oder v gledališču imajo tako narejen, da se pre- makne vsa talna ploskev z vsemi kuli- sami na levo ali desno za celo sceno. Vsled te uredbe se igrajo igre brez od- mora in so vsa dejanja v vasi in ob go- zdu zelo efektno kombinirana.

Ob enajsti uri, ko sem prišel iz gle- dališča, je bilo na razsvetljenih cestah še natrpano ljudi, ki so pohajkovali in gledali razstavljen blago po izložbah. V takem vrvežu se kar pozabi na pozno uro in utrujenost, saj se vidi vedno kaj zanimivega.

V hotelu sem plačal za prenočišče in za zajutrek 6.50 M. Berlin ima 4.200.000 prebivalcev. Mesto stoji na rav- nini, ima mnogo velikih parkov, krasne palače in ogromne trgovske hiše, v ka- terih se kupi vse, od soli do avtomobila in od gumba do mrtvaške krste.

Zjutraj sem šel po ulicah. Trgovine se odpirajo od 9. uri. Stopil sem v tram- vaj, kateri me je peljal mimo parlamenta in dalje črez reko Spree. Reka je plovna, z ladjami in velikimi tovornimi čolni. Vrstila se je cesta za cesto, potem zopet trg, park in zopet ceste, tako da sem se naveličal monotone vožnje. Izstopil sem nekje na severnem koncu mesta, ter šel malo po ulicah, da vidim kako žive tukaj ljudje domače življenje. Bra- njevke imajo svoje barake kar na kole- sih, da jih ponoči odpeljejo na varen kraj, ker drugače so preveč v spodtiko velemestnim tatovom. Za prevažanje mleka imajo take vozove, kakor naši peki; mleko pa se dostavlja v stekleni- cah. Smeti se pobira z velikanskimi vo- zmi, katere vlečejo konji. Videl sem tudi, da je vsaka stranka, katera je za vo- litve predsednika nalepila letake, takoj drugi dan po volitvah morala te letake sama po svojih ljudeh odstraniti. Vsled tega imajo vse velike letake narisane na blago, mesto na papir.

Vstopil sem zopet v drug voz, ka- teri me je peljal mimo kraljevskega gradu, ter naprej in naprej še celo uro. Tramvaj vozi na nekaterih mestih tako

višjo ceno. Med tem so mu prašiče za zaostale davke zarubili in za 250 Din prodali.

Koliko bo podobnih slučajev pri teh 48 prodajah leži na dlani.

Oziraje se na spredaj izražena razmišljanja, predlagamo in prosimo:

1. Naj se prodajno postopanje glede davčnih zaostankov, ki je določeno za 14. t. m. telegrafnim putem ustavi.

2. Naj se vsaj polovica teh zaostankov odpiše.

3. Druga polovica pa naj se razdeli v obročna plačila, plačljiva v poznejši dobi, ko preneha ali se vsaj poleže gospodarska kriza.

V Krškem, dne 9. junija 1932.

Mojstrske preizkušnje.

Banska uprava je postavila pri Zbornici za TOI v Ljubljani, na predlog zbornice, izpraševalne komisije za opravljanje mojstrskih izpitov iz vseh rokodelskih obrtnih strok, naštetih v § 23. obrtnega zakona, izvzemši slavnice in elektrotehnične obrte. Te so začele poslovati. Izpiti se bodo vršili za vse stroke pri Zbornici TOI v Ljubljani, obenem pa do nadaljnjega in po možnosti tudi v Celju, Mariboru in Novem mestu. (Katere se pa lahko vsaki čas ustavi.)

Prijave za pripustitev k izpitu morajo prosilci pismeno vlagati pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki bo z rešitvijo obenem tudi odredila, kje bo kandidat polagal izpit. Prijavo je treba kolokovati s 5 Din ter priložiti za izpričevala kolek za 30 Din, za izpitno takso pa znesek 230 Din. Ta taksa znaša za podkovske kovače, izdelovalce streljiva in raznesil ter vodovodne, kanalizacijske in plinske instalaterje 280 dinarjev.

V prijavi je treba navesti točen naslov, iz katere stroke namerava kandidat delati izpit, kje je delal odnosno bival zadnjih 6 mesecev ter priložiti:

1. kratek svojeručno napisan popis strokovne zaposlitve, opravljene do izpita; 2. krstni (rojstni) list; 3. dokazila, da je predpisano prebil učni čas in opravil pomočniški izpit (pomočniško izpričevalo), odnosno uspešno dovršil učni zavod, ki nadomešča

učno dobo; 4. dokazila (delavsko knjižico) da je bil zaposlen kot pomočnik (delavec) najmanj tri leta po opravljenem pomočniškem izpitu v dotičnem obrtu, odnosno kot tvorniški delavec v analognem tvorniškem podjetju ali v istovrstni delavnici tvorniškega podjetja ali dokaze o dovršenih strokovnih šolah in zavodih, ki nadomeščajo čas zaposlitve. Kandidati, ki so postali pomočniki pred 9. marcem 1932, so oproščeni predložitve spričevala o prestani pomočniški preizkušnji in jim zadostuje triletna pomočniška služba, katera mora biti potrjena od prisilne obrtne zadrage. 5. spričevala o posebnem pohajanju kakih strokovnih učnih zavodov; 6. potrdilo o plačani taksi; 7. izjavo pristojne zadrage o predloženih usposobljenostnih dokazilih.

Praktični izpit se bo vršil redoma v delavnici na sedežu komisije, pri izberi delavnice pa se bodo po možnosti upoštevale želje kandidata, ki jih je navesti v prijavi. Stroške, zvezane z izdelavo preizkusnega predmeta ali dela, nosi seveda kandidat sam. Podrobnejša pojasnila glede praktične in teoretične preizkušnje bodo posebej objavljena v glasilu Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice TOI - »Obrtniški Glasnik« in v listu »Obrtniku«.

Naše glasilo in »T. O. I.« v Ljubljani.

Nedavno tega se je vršila plenarna seja zgorajšne zbornice, na kateri so razpravljali o vseh važnih gospodarskih stvareh. Zanimalo nas je, če bo kdo izmed članov obrtnega odseka stavil vprašanje, kdo in na čigavo naročilo je bilo vrnjeno naše glasilo »Obrtnik«. Ne bi tega vprašali, toda, ker smo čitali v časopisju o drugem obrtniškem glasilu, vprašamo cenjeni naslov za pojasnilo, če zbornica resnično nima 30.— Din za naročnino našega glasila, medtem, ko daje drugemu obrtniškem glasilu subvencije, ki gredo v mnoge tisočake poleg tega, ko dotični list nima niti toliko naklade in naročnikov kakor naš. Ker prispevamo obrtniki, ki smo naročniki lista »Obrtnik« težke vsote tudi za zbornico, zahtevamo, da bo naslov uvidel potrebo naročiti naš list, čeprav ne hvali zbornico in nje dela, ampak piše tako, kakor se dogodki na žalost razvijajo. Smatramo, če se da enemu vse, drugemu pa nič (ne podpore in niti naročnine), za krivično. Z ozirom na položaj, ki vlada pri zbornici, je pa vse razumeti, kajti denar iz naših žuljev je dober i za plače i za subvencije in podpore

hitro, da smo pustili vse avtomobile za nami. Stal sem pri vozniku, kateri mi je za par jugoslovanskih cigaret zelo rad odgovarjal na stavljena vprašanja. Tako sem se vozil ves čas v eno smer, ker pa le ni bilo konca mesta, sem se z nasprotnim rumenim vozom (tramvaji so rumeno ali pa rudeče pobarvani) odpeljal zopet proti Friderikarici, kjer se mi je še najbolj dopadlo. Uvidel sem, da je Berlin zelo obsežno mesto in so v njem razdalje kot na primer iz Ljubljane do Medvoda, povsem običajne.

Promet se vrši s podzemno in nadzemno železnico, z dvonadstropnimi avtobusi, tramvaji, avtoizvoščki, kateri imajo enotno zeleno pobarvane avtomobile, z vozmi s konjsko vprego, in z neverjetno mnogo tricikli z motornim pogonom. Vsak moment se prigodi kaka prometna nesreča, katerih časopisje niti ne zabeleži, ker so prevsakdanje. V mestu je na razpolago mnogo praznih trgovskih lokalov in tudi stanovanj. Gospodarji jih razglašujejo, nudijo s plakati in oglasi, na katerih je napisano, koliko kvadratnih metrov meri stanovanje ali lokal, v katerem nadstropju je in za koliko se odda kvadratni meter.

Ko sedim v kavarni in gledam razkošno kavarniško opremo, si v duhu primerjam našo malomeščansko revščino s tem bogastvom. Tu je vse v zlatu in stakaturi, poleg tega je pa cela razstava na gosto razvrščenih rož. Raz stropa visi na vsake tri kvadratne metre lestenez z

dvajset žarnicami. Ena kavarna ima po dva orkestra godbe, tako da godejo brez odmora. En orkester je za plesno godbo, drugi pa za koncertne komade. Mizice so vse belo pogrnjene, okrog miz so pa mehki globoki naslonjači, da se komaj čez vidi, ko se vsede človek v njega. Na mizah so karte s cenami, kjer je napisano z debelimi črkami »Vsak naj se počuti kot gospodar v našem lokalu in naj zahteva, da ga uslužbenci dobro postrežejo«.

Marsikomu naših ljudi bi bilo treba, da si pogleda enkrat življenje, kako živijo drugje. Nemci so po vsej pravici lahko ponosni na svoj Berlin, kateri je na višku tehničnih in kulturnih pridobitev sedanjega časa.

Za krizo se pa ne zmeni drugi, kakor novinarji in časopisje, ker ti imajo posebne zveze, da jo vedo na pravem mestu poiskati. Jaz krize nisem nikjer opazil, vsaj take ne, kot smo jo v Jugoslaviji navajeni. Konkurenca je sicer velika, saj se dobi dobre moške čevlje že za 70 dinarjev, vendar so pa trgovine vedno polne kupcev. Postrežba v trgovinah ni vsiljiva, ampak vljudna. Živila so v primeri z našimi cenami zelo draga. Tri ocvrta jajca in kruh so stala 24 dinarjev in za naš okus niso bila niti dobro pripravljena. Zvečer sem še enkrat premeril Friderikarico, Leipzigerico, Podsdamsko in Stresemannovo, nato sem pa šel na kolodvor in se odpeljal v Prago.

povsod drugam, samo tam ne, kjer se nerodno delo in ustroj zbornice kritizira. Časi se spreminjajo, a dejstva ostanejo!

Nezakoniti odtegljaji imetnikom čekovnih računov.

Poštna hranilnica Kraljevine Jugoslavije v Beogradu je izdala seznam lastnikov čekovnih računov ter jih razposlala imetnikom računov.

Z ozirom na to, ker se pozna vsaka para, posebno pa obrtniku kam jo da, najodločneje protestiramo proti odtegljajem za te sezname, ki so izvršeni brez vednosti lastnikov čekovnih računov. Ni pa to postopanje tudi v nobenem skladu z uvodnim člankom imenovanega seznama, ki pravi, da se more (ne mora) naročiti ta seznam. Prosimo, da se to v bodoče upošteva ter pošlje sezname samo onim, ki to izrečno naroče.

V premišljevanje.

Ko se mi godi dobro, pa naj si bo kmetu, delavcu ali obrtniku, se ne spominja na nič, kaj bi mu mogoče škodovalo v nadaljni razvoj. Potem, ko ga že vse spodjeda in ruši, tedaj se zmislji na vse kar mu je v kvar in bi se že davno lahko uredilo. Tako je tudi z nami obrtniki danes. Vse nas grize in utopljava tako, da če se ne bomo z močjo otresli teh nadležnosti bomo šli vsi skupaj beračit. Kake so pa te nadležnosti? V prvi vrsti šušmarji, potem razne konfekcije, a glavni uničevalec naše uboge čevljarske obrti je pa naš prijatelj g. Bata. Ali je kaj pomoči zoper to našo rak-rano? Jaz mislim, da bi že šlo, da bi se jih iztrebilo, če že ne čisto, pa vsaj omejilo. Zanimati bi se morala oblast in tudi obrtniki sami bi jih morali prijemati. Pač pa je težka ta stvar radi šušmarstva, ker šušmarijo celo bivši mojstri, ki so obrt odjavili, ter seveda lepo naprej delajo, ter nam obrtnikom, ki smo že itak preveč obdavčeni, odjedajo kruh. A še težje je, ker jih podpirajo in jim dajejo delati celo taki obrtniki, ki so pri davčnih odborih.

Kaj pa g. Bata? Ali bi se ne našel zdravilni lek tudi za njega? Jaz mislim da! Seveda glavni vzrok je ta, da se ni že pred precej časa delalo na to in oviralo, da bi se ne bil tako lepo ustoličil med nami Jugoslovani. Ko bi bil jaz tisti, ki zakone ustvarja, bi ustvaril tale zakon: Od vsakega prodanega para čevljev, ki se prodaja v Bata-ovih prodajalnah, bi morala davčna oblast pobirati še naknadni državni davek ca 80 Din, katerega bi mogla plačati stranka, ki čevlje kupi. Seveda za popraviljalnice bi moralo veljati isto. Kako bi to kmalu pomagalo, država bi dobila milijon ekstra kovačev, ter tudi marsikateri obrtnik bi se oddahnil pred davki. Marsikateri naš klient, celo tudi obrtniki, so še toliko nezavedni, da ko napravi pri čevljariju dolg, ter istega ne poravnava do svoje potrebe pri čevljih, gre enostavno v Batovo prodajalno ter kupi in plača z gotovim denarjem, a tebi čevljarček se milostno nasmehlja, ko ga prosiš v stiski za poravnavo dolga. Seveda to velja za delavce, kmete, obrtnike in uradnike; seveda najbolj je pa nevhvaležna tista gospoda, ki so ji včasih rekli »Halbpečenji«. Pri vseh teh manjka narodne zavednosti, namreč: da je treba podpirati svojega brata in sestro, a ne tuja.

Kaj pa naš denar? Inflacija? Za katerega bi bila zdrava imenitno huda inflacija? Za tiste mogotce, ki tebe obrtnika pogleda samo z enim očesom navzdol, tako da si popolnoma majčken. Sedi na denariju, mesto da bi ga investiral v razne potrebe naroda. Ali bi ne bilo boljše, da bi danes, ko je taka stanovanjska kriza, zidal stanovanjske hiše in drugo, ker ta kapital, ki bi ga vložil v poslopja bi bil za zmiraj aktiven a drugič bi dobili brezposelni zaslužek in tretjič bi mu bil vsak hvaležen, ker bi imel pošteno stanovanje. Za vse tiste pa, ki so v zadnem času hiteli pošiljati svoje milijone v tuje države, bi naj pa država posegla vmes in večino zaplenila ter obrnila v dobrodelne namene, obnovo razpadlih rudnikov, zidanje železnice, cest itd. Kajti drugače bomo prišli še na tiste čase, ko so morali tlačani graščakom. To bo še prijetno.

Vam kličem vsem, ki ste narodno misleči: podpiraj tistega, ki tudi tebe pozna.

Od meseca septembra 1931. so zvozili naši kapitalisti za eno in pol milijarde denarja v inozemske banke.

V Švici so imeli potegniti električno napeljavno čez pogozdeno dolino 400 m daleč. Ker bi radi napeljavne žice morali izsekati mnogo gozda, so žico izstrelili iz primerne topa na ta način, da je bila pritjena na izstrelek, kateri jo je potegnil za seboj.

V Cirihi so napravili muzej za vajeniške izdelke, katere so ti napravili za pomočniško preizkušnjo. V to razstavo vodijo šole učence, kateri se hočejo posvetiti rokodelskemu obrtu, da se lažje odločijo za svoj bodoči poklic.

Opozorilo.

Prosimo vse tovaršne obrtnike, ki so funkcijonarji zadrug ali so bili do pred kratkim, ter so morda baš vsled tega, ker so pristaši ločenih zbornic kot taki izpadli, da nam to javijo. Želimo pred vsem točnih podatkov, posebno še od onih, ki so danes še funkcijonarji zadrug, pa se jih skuša potom vplivnih gospodov iz zbornice — odstraniti zato, ker so jim v napotje. Vsi podatki, ki jih prejmemo bodo ostali pri nas in se ni treba nikomur bati, da bi bil ponovno zapostavljen ali slično, če nam jih pošlje. Imen ne bomo zaenkrat navajali, ter ostane vse v arhivu društva Jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Ljubljani. Te podatke rabimo v svrhu informacij in dokazov na merodajnih mestih, kako postopa današnji režim na zbornici „T. O. I.“ v Ljubljani z obrtniškim pristaši ločenih zbornic. Čim prejmemo ta sporočila tem prej bomo skušali doseči vse, da ne bo oni obrtnik zapostavljen, ki je pristaš ločenih zbornic, katere zastopati mu dovoljuje obrtni zakon. Toda gospodje iz zbornice so drugega mnenja, ker hočejo, kar čez noč uničiti vse one, ki jih niso slepo slušali ter prikimali v prid skupnim zbornicam. Tovariši na delo, torej ni še nič zamujenega.

Za kolarje.

(Nadaljevanje.)

Izračun stroškov za izdelavo tovornega voza nosilnosti 2000 kg. Pri izbranem boljšem delu se cena zviša za 1/8 tukaj računane svote.

Izračuna se 2 konca, sora, oje, 4 ročice za keson in 2 tegnici.

Prednji konec iz jesenovega ali brstovega lesa.	Din	Din
1. Les:		
2 trabja	25	
škatlja	20	
polica in povza	12	
oplin	11	
Les za konec	68	68
2. Delo:		
16 ur dela à 4 Din		64
3. Režija:		
75% od delavčeve plače (3/4)		48
4. Zaslužek:		
za mojstra je dovoljen po zakonu 25% ali 1/8 od režijske cene od 180 Din		45
Prednji konec za ta tovorni stane	225	
zadnji konec stane toliko, kakor prednji	225	
Prednji in zadnji konec za 2000 kg nosilnosti		450
Sora in oje s škarjami.		
1. Les:		
breza	25	
2 platnici	10	
2. Delo:		
18 ur dela à 4 Din		72
3. Režija:		
75% od plače delavca		54
4. Zaslužek:		
za mojstra je po zakonu dovoljen 25% od režijske cene od 161 Din		40
Sora in oje za ta voz stane		201
4 ročice za keson à 20 Din	80	
Vaga	18	
2 tegnici à 12 Din	24	
Pritikline	122	

Gotov les za tovorni voz 2000 kg nosilnosti stane v navadni izdelavi s kolesi Din 1373.—, v boljši izdelavi in iz jesenovega lesa stane za 20% ali 1/8 več to je Din 1648.—. Ako se dela le posamezne konce ali kolesa, se računa vedno višja cena. Kdor dela za nižjo ceno, dela sebi v izgubo in sotovarišu umazano konkurira.

(Dalje prih.)

16. aprila 1932 je poslalo društvo jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Ljubljani na banovino vlogo, zakaj in po katerem zakonu se je razpustila „Zveza obrtnih zadrug“ v Ljubljani. Ker na ponovne urgence še do danes ne dobimo odgovora, prosimo, da nam ta urad vrne koleke za 25 Din, katere smo porabili za to vlogo, katero se nam ne zna rešiti. Časi so težki, zato ne moremo za nič izmetavati obrtniškega denarja.

Rajko Sajovic:

O slogih pohištva.

(Nadaljevanje.)

Gotski slog 1250—1500.

V začetku trinajstega stoletja se pojavi v umetnosti in arhitekturi novo gibanje. Romanski slog s svojimi okroglimi in polkrožnimi oblikami, je doživel. Pojavi se težnja ljudstva po čim večji izobrazbi. Skratka, nastala je doba, katere je temeljala svoje pravice, svoj lastni oblikovni svet, svojstvenega življenjskega naziranja in pojmovanja. Oči vseh se ozirajo v višino, v nebo k svojemu stvarniku. Nastane nov oblikovni svet gotike, katere se razvija v treh časovnih oddelkih kot zgodnja gotika (1250—1300), cvetna doba gotike (1300—1400), in pozna gotika 1400—1500). Na cerkvenih stavbah se pojavlja bolj smrečje po višini. Tehnika zidanja stolpa stopa v ospredje. Krožni lok preide v koničast lok in v konico. Nastanejo visoki stolpi kateri se končujejo v konici, dočim so okna zelo velika, zgoraj pa preidejo v koničast lok. (V Ljubljani imamo zidano cerkev Srca Jezusovega v gotskem slogu). Ogromne konice gotskega stila pa niso nič kaj pripravne za oblikovanje pohištva, zato pri izdelavi istega preide strma konica v razsežnost in v potegnjeni koničasti lok, kateri se tudi najčesteje uporablja. Tudi gotski stil je zelo bogat na rezbarskih delih. Motivi rezbarij so pa obsežnejši in različnejši kot pa pri romanskem slogu. Kot predložek se rabi bršljan, vinska trta in druge poznane domače rastline. V začetku razvoja gotskega sloga so rezbarije obdelane čisto po naravi, ter so ploščnate ali z razvojem se vedno bolj stilizirajo ter dobe zelo močno značilno obdelavo. Kot posebni okras se tudi pri tem stilu rabijo zelo veliki in vidni železni tečaji in okovi, kateri pa imajo zopet svoje posebne nazobčane oblike. Žlebičaste letve imajo zelo mehke in oble oblike, katere pa imajo pozneje ostre robove ter so izbočene. Stružarska dela se malo uporabljajo. Celotno pohištvo gotskega sloga napravlja vtis lahkode, ker so vsi deli vitki z ostrim robom, vendar pa je v gotskem slogu precej raznolikosti, kajti v vsaki deželi so bili različni vplivi in različne razmere, v splošnem se pa kaže povsod določena skupnost. (Dalje prih.)

Obrtniki na velesojmu. Radi nepregledne razvrstitve in tudi vsled tega, ker so nekateri razstavljalci pripeljali svoje izdelke šele proti koncu velesojma na razstavišče, so pri našem prvem poročilu izostala nekatera imena. Kot prvi naj bode omenjen prakruh iz pekarnice g. Kavčiča iz Ljubljane. Kakor pove že ime, je testo tega kruha napravljeno po starem načinu, v katerem so ohranjene vse redilne snovi, zato je ta kruh zelo redilen. Kot drugo smo opazili brzoparilne kotle od tvrdke „Kotlarka“ in g. Krhmeta, oba iz Ljubljane. Oba sta razstavila lepo izdelane kotle za žganjekuho in brzoparilnik, kar smo morali še do predkratkga uvažati iz inozemstva, kjer so ti proizvodi mnogo dražji, kakor domači. Tvrda Novotny je razstavila svoje renomirane slaščice, g. Götzl pa razne fazonske lesove in material za okvire.

Kaj zanima obrtnika.

V Berlinu je avto izpodrinil že skoro vse izvoške s konjsko vprego. 50 ki jih je ostalo, so v zelo bednem stanju. Vsled tega je priredil mestni magistrat propagandno vožnjo s kočijami, da se ponovno poživijo ta obrt in, da se ljudje sami prepričajo, da nudi taka vožnja več užitka, kakor pa

drveč avtomobil. Pri tej vožnji, katere so se udeležili vsi izvoščki, se je naštel v Berlinu samo 51 kočij.

V Berlinu je 125.000 kleparjev (mojstrov in pomočnikov). Največ dela jim da plinska in vodna inštalacija. Ta dela so izključno rokodelska. Tudi v naših mestih morajo dobiti kleparji pravico inštalirati plinske vode, kar si do sedaj kot nekaj monopol prilasčajo plinarne.

Roža zrašte v roki, če se postopa sledeče. Vzame se seme kake hitro rastoče rože. To seme se namoči en dan v čistem spiritu, nato se ga v senci osuši. Pripravi se zmes zemlje in živega apna. V to zmes se potakne pripravljeno seme, nakar se jo polije z vodo. Tekom ene ure mora biti cvet zunaj, kateri pa obstane samo nekaj ur svež. Tako čarajo indijski iakirji.

V Pragi je 1232 avtoizvoščkov. Razdeljeni so v štiri razrede. Prvi razred vozi po 2 KČ km, drugi po 2.50 KČ, tretji po 3 KČ in četrti po 4 KČ. Največ voz spada v prvo tarifno skupino.

V Angliji je običaj, da si puste bogataši zelo mnogo časa za plačevanje svojih računov pri obrtnikih. Radi tega si priračunajo krojači, čevljarji, dekoraterji itd. prav izdatne vsote kot obresti za to čakanje. Angleži so znani kavalirji in plačajo vsak račun brez odbitka, vendar se jih pa ne sme tirjati. Ker so se pa časi izpremenili, skušajo obrtniki to staro navado odpraviti na ta način, da dovolijo pri takojšnjem plačilu računa 10% popusta.

Kroglična ležišča so v rabi že 50 let. Kroglični tečaj povzroča samo eno desetino onega trenja, kakor ga povzroči navaden tečaj s pušo. Kroglice so narejene iz kaljenega kromovega jekla. Prešajo se v mrzlem stanju in nato obrusijo.

Mesarska zvezna skupščina iz Avstrije je imela v Leobnu zborovanje. V Avstriji je ca 9000 mesarskih mojstrov. Sprejeli so sledečo resolucijo. Notranji kupčijski promet z mesom in živino mora dobiti prostost, ker bi nastalo drugače polje, ko se razvije tujski promet in se živina odpelje na pašo v planine, pomanjkanje blaga. Od stanja, ki vlada sedaj, ima dobiček le inozemstvo. Uvoz mesa in živine naj se po možnosti zaustavlja, da ne trpi domača mesarska obrt. Proti neupravičenemu domačemu klanju naj se postopa strogo po zakonu. Na obmejnih občinah je treba voditi natančno evidenco stanja živine pri kmetovalcih, ker ti mnogo tihotapijo. Vsako nadalnje obdobjevanje zaklane živine se mora opustiti. Upeljati se mora prisilno predelovanje domačih kož in kosti v avstrijski industriji, ter prepovedati uvoz kož in loja iz inozemstva. Vsi predvideni davčni poviški se morajo črtati. Oblast ne sme podpirati prodajnih zadrug in kmetijskih klavnic, kar se vrši sedaj z obrtniškim denarjem.

V Pragi imajo centralno kurjavo za ogrevanje stanovanj napeljavno po mestu iz kurilnice mestne elektrarne. Mestna kurilnica preskrbi mestno kurjavo na isti način, kakor s plinom, to je po ceveh, katere so napeljavane na vse kraje mesta.

Mesto streljanja z možnarjem za razganjanje oblakov pred nevihto, bodo sedaj uporabljali rakete. Rakete bodo spustili v oblake, kjer bodo eksplodirale in s tem razpršile nevihto.

Mesariji v Berlinu so na svoje letno zborovanje povabili tudi gospodinje. Obravnavali so zaračunavanje mesa, če se ga kupi manj kakor četrt kg. Sklenili so, da se pri teh količinah priračuni pribitek za tehtanje. Nadalje so naprosili gospodinje, naj podpirajo obrtnike. Zborovanje se je pričelo s petjem mesarskih pesmi, kar je običaj že skozi stoletja pri tej zadrugi in bivšem mesarskem cehu.

Tiskali J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija. Odgovoren Janez Vehar. d. d. v Ljubljani

Telefon šte. 30—20.

Rač. pošn. hran. št. 14003.

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Podružnica LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 31.

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje:
po **5%** s dnevno razpoložljivostjo cele vloge, po **6%** vezane na odpovedne termine, navedene v bančnih vložnih knjižicah, po **6 1/2%** vezane na 3 mesece, po **7%** vezane na 6 mesecev.

Rentni davek plača banka iz svojega. Denar se lahko pošilja po po-ložnicah Poštne hran., ki so interesentom brezplačno na razpolago.